

MARLEEN SCHMITZ

Een verre vriend

Roman

EEN VERRE VRIEND

Van deze auteur verschenen eerder bij
Uitgeverij Zomer & Keuning:

Late lente

Zwarte ogen, groene ogen

Zand en zilver

Wintervlinder

Tussen twee grenzen

Twee zussen, drie levens

Marleen Schmitz

Een verre vriend

Uitgeverij Zomer & Keuning

ISBN 9789401915113
ISBN e-book 9789401915120
NUR 344

© 2019 Uitgeverij Zomer & Keuning
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Omslagontwerp Liesbeth Thomas, t4design
Vormgeving binnenwerk Yvonne Reijsoo, Nyvonco

www.marleenschmitz.nl
www.romanserie.nl

Alle rechten voorbehouden

Uitgeverij Zomer & Keuning vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Voor de papieren editie van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

herfst-winter 2008

Niet veel tijd meer. Over vijf minuten begint de film. Rutger staat vast al te wachten. Nou ja, we hebben nog wel iets meer tijd, de reclames kunnen we missen. Toch gooi ik gauw mijn fiets op slot en haast me naar de ingang. Terwijl ik mijn haren uit mijn bezwete gezicht veeg, valt mijn handschoen in een plasje drab. Ook dat nog. Ik vis hem eruit, loop terug, smijt hem in mijn fietstas en ren dan hijnend de bioscoop binnen.

Rutger is er nog niet, zie ik. Dat valt mee, nu ben ik niet de laatste, maar het valt me ook tegen dat hij er nog niet is. Het is al zo lastig om iets af te spreken. Met veel moeite heb ik mijn dienst voor vanavond weten te ruilen, en nu hoop ik maar dat er bij hem niet weer iets tussen is gekomen. Hoe vaak is er op het laatste moment niet iets wat nog niet af is of een gesprek dat gevoerd moet worden. Bij die gedachte komt een lichte ergernis op, die ik meteen wegstop omdat ik het zelf ook maar net gehaald heb doordat die vrachtwagen het verkeer blokkeerde. Het komt goed, hou ik me voor. Rutger heeft beloofd op tijd van de kazerne te vertrekken.

Ik sluit aan in de rij voor het loket. We schuiven een meter naar voren. Er staat een groepje meisjes van mijn leeftijd voor me. Make-up, oorbellen, armbanden, rokjes en jurkjes. En parfum. Te veel parfum. Vergeleken bij hen zie ik er maar saai uit in mijn jeans. Zou Rutger dat ook vinden?

De meiden kopen kaartjes voor een romantische komedie. Dat is het soort films waar ik met Iris naartoe ga. Het scherm boven de balie zegt dat er nog maar zeventien plaatsen vrij zijn bij de film die wij willen zien. Waar blijft hij toch? Ik stuur hem een berichtje. Hij

sms't onmiddellijk terug dat hij er zo is.

Nadat ik de kaartjes heb betaald, kijk ik op mijn horloge. Sinds ik een keer van de trap gekukeld ben, heb ik er een hekel aan om in het donker naar mijn plaats te moeten zoeken. Ik dreutel door de hal met de affiches van de nieuwe films, een boekverfilming, een actie-film met Oscarnominaties, een tekenfilm...

Plotseling tikt er iemand op mijn schouder. 'Je staat op mij te wachten? Lief van je.' Rutger geeft me een snelle kus.

'Waar bleef je nou?'

Hij haalt zijn schouders op. 'Files. Zoals altijd.'

'Laten we maar gauw gaan.'

'Kunnen we niet ergens iets gaan drinken?'

'In plaats van de film?'

Hij knikt. 'Tets drinken. Praten.'

'Maar ik heb al kaartjes gekocht. We kunnen daarna toch iets drinken?'

Nogal gestrest loop ik voor hem uit naar de filmzaal. De hoofdfilm is al begonnen en wanneer we eindelijk onze plek hebben gevonden, is het duidelijk dat het geen leuke avond zal worden. Rutger zit als een robot naast me, hij staart naar het scherm maar is duidelijk met zijn gedachten ergens anders.

'Toe, Rutger, ontspan je. In de pauze kunnen we iets drinken,' zeg ik dicht bij zijn oor. 'Je ruikt lekker,' fluister ik erachteraan wanneer ik de geur van zijn frisse douchegel opsnuif. Rutger geeft geen antwoord. Ik leun even tegen hem aan. Ook daar reageert hij niet op.

Nou, dan niet. Ik ga, net als hij, naar het scherm zitten staren. Maar wanneer ik op een gegeven ogenblik stiekem opzij gluur, tref ik zijn blik. Er is iets, hij zit ergens mee, ik zie het aan hem.

'Sorry, zullen we gaan?' fluister ik.

'In de pauze.' Hij laat zijn vingers knakken, glimlacht vaag en grijpt dan mijn hand, vouwt hem open en dicht... en weer open en dicht. Ik ben blij dat de spanning tussen ons is weggeëbd en probeer mijn aandacht op de gebeurtenissen op het scherm te richten, maar nu leidt het nerveuze spelletje dat Rutger met mijn vingers speelt, me af. Ik laat hem begaan, want er is blijkbaar echt iets wat hij kwijt moet.

Als het pauze is, zoeken we, zonder dat we erover hoeven te praten, een rustig plekje op. In een hoek van de grote ruimte waar de filmzalen op uitkomen, staan twee lege fauteuils met een laag tafeltje ertussenin.

Ik ga zitten en vraag wat er aan de hand is. Hij verschuift zijn zetel zodat hij niet meer tegenover me, maar naast me zit en pakt opnieuw mijn hand.

‘Ik moet je iets opbiechten,’ zegt hij, ‘en dat is niet gemakkelijk.’

Ik schrik van de ernst in zijn stem.

Rutger die me iets moet vertellen! Rutger is mijn buurjongen, Rutger hoort al mijn hele leven bij me. Eerst was hij de broer die ik nooit heb gehad, en op de middelbare school werd hij mijn vriendje. Dat is hij nog steeds. Of houdt hij niet meer van mij? Is er een ander? Ik lees het tegendeel in zijn ogen. Heeft hij dan een ernstige ziekte? Onmogelijk, de man die naast me zit, blaakt van gezondheid. Militairen houden hun conditie op peil. Hij heeft een uithoudingsvermogen om jaloers op te zijn; hij is sterk, snel en lenig.

‘Je maakt me bang.’

‘Je weet dat ik militair ben,’ begint hij.

Ik knik.

‘Je weet ook dat Nederland participeert in vredesmissies, dat het er steeds in zat dat ik naar Afghanistan moest...’ Hij laat het einde van de zin in de lucht hangen. Zodat ik het vervolg zelf kan invullen.

Het bloed trekt uit mijn wangen weg, ik weet wat er gaat gebeuren. Hij heeft zich er al tijden op voorbereid, maar ik heb het al die tijd zo ver weggeduwd als ik maar kon. Nu gaat het dus toch gebeuren: de uitzending!

In een razende vaart schieten de gedachten door mijn hoofd. Ik ben bang. Ik wil niet dat hij gaat. Ik wil hem geen maanden aan een stuk missen. Ze noemen het een vredesmissie, maar er vallen altijd slachtoffers.

‘Je begrijpt wat dat betekent?’ Hij kijkt me vragend aan.

‘Ja,’ val ik uit, ‘natuurlijk snap ik wat dat betekent. Je gaat weg. En misschien kom je nooit meer terug!’

Hij wil me op zijn schoot trekken, maar ik verzet me.

‘Rita, doe nou rustig, luister alsjeblieft naar me.’

‘Ik wil niet dat je gaat! Zeg dat je ziek bent.’

Zacht zegt hij: ‘Ik ben al medisch goedgekeurd.’

‘Wat? Wanneer? En waarom zeg je dat nu pas?’

‘Moet je zien hoe je reageert.’ Hij schudt zijn hoofd. ‘Daarom dus. Omdat ik je ken. Ik ben militair en ik neem mijn werk serieus, dat weet je.’ Zijn laatste woorden klinken vastbesloten, en ik weet dat het geen zin heeft ertegenin te gaan. Toch doe ik het.

‘Zeg dan dat je ziek bent geworden.’

Hij geeft geen antwoord.

‘Zeg dat je... last hebt van je ogen,’ smeed ik verder. ‘Ja, dat is een goeie, zeg gewoon dat je plotseling wazig ziet!’

‘Alsjeblieft, maak het me niet zo moeilijk. Ik begrijp dat het je koud op je dak valt, maar probeer aan het idee te wennen. Alsjeblieft.’

‘Ik wil niet aan het idee hoeven wennen!’ Ik spring op en loop naar buiten.

Hij komt achter me aan en roept: ‘Wacht nou, Rita, ik breng je naar huis!’

‘Dat hoeft niet!’ gil ik overspannen terug.

De kortste route van de bioscoop naar het huis van mijn moeder gaat door het park. Ik steek de drukke straat over en fiets trappend als een gek het park in. Het interesseert me niet dat ik daar van Rutgers ’s avonds absoluut niet in mijn eentje mag fietsen. Dat hij daarvoor speciaal een fietsendrager in zijn auto heeft liggen. Hij kan barsten met zijn Afghanistan! Daar is het veel gevaarlijker dan in een parkje in Breda!

Wanneer ik niet ver genoeg uitwijk voor een overhangende tak krijg ik een koude pets in mijn gezicht. Hijgend minder ik vaart. Er ritselt ergens iets. Tussen de tweede en derde lantaarnpaal zit een onverlicht stuk, ik voel me steeds minder op mijn gemak. Het dringt tot me door dat ik dom bezig ben.

Ik keer om en rij terug naar de drukke weg die het centrum verbindt met de wijk waar we wonen. Langzaam fiets ik naar huis, nadenkend, piekerend, wikkend en wegend. Ik ben er nog lang niet uit

als ik onze straat in rij. Pal voor onze deur staat een bekende auto, de Opel van Rutger. Normaal staat die op de oprit van het huis van zijn ouders, drie deuren verder. Ik had het kunnen weten!

Voordat ik weet wat ik ga doen, gaat het portier open en komt hij naar me toe. Hij slaat zijn armen om me heen en drukt me strak tegen zich aan. Zachtjes zegt hij: 'Lieverd, wat doe je toch.'

Net als ik wil zeggen dat ik moest nadenken, zegt hij: 'Ik was zo ongerust. Ben je door het park gefietst? Dat moet je niet meer doen.'

Hij ongerust? Mijn boosheid laait weer op. 'Ik mag niet door het park fietsen en jij mag wel naar Afghanistan gaan?'

Abrupt duwt hij me van zich af. 'Rita, alsjeblieft, mijn geduld is op. We kunnen twee dingen doen: we kunnen de tijd die we samen nog hebben ruziemaken, of we kunnen er het beste van maken. Kies jij maar. Ik hoor het wel. Nee, zeg nu maar niets, je bent nu te boos. Ga naar bed, slaap er een nacht over en bel me morgen. Of nee, ik haal je morgenvroeg op om een eindje te wandelen. Dan kunnen we rustig praten.'

Hij zet mijn fiets tegen de zijkant van het huis, stopt het sleuteltje in mijn jaszak en wacht tot ik binnen ben. Al die tijd zeg ik niets. Ik weet niet wat. Er gaat te veel door mijn hoofd.

In huis doe ik zachtjes om mam niet wakker te maken, maar wanneer ik uit de badkamer kom, zit ze in haar pyjama op de trap op mij te wachten. 'Je bent vroeg, was de film niet leuk?'

Ik ga naast haar zitten, leg mijn hoofd tegen haar aan en begin te huilen. 'Ik heb nauwelijks iets van de film gezien. In de pauze zijn we weggegaan. Rutger moet op uitzending.'

Zwijgend aait mam mijn haar. Na een poosje zegt ze: 'Ik begrijp dat je ertegen opziet, maar hij moet, het is zijn werk.'

'Het is daar gevaarlijk! Overal liggen bembommen.'

'Ach, meisje toch. Natuurlijk maak je je zorgen. En er liggen daar inderdaad bembommen. En er zullen vast weleens gevaarlijke situaties voorkomen, maar ik weet zeker dat ze er echt alles aan doen om het zo veilig mogelijk te maken.'

'Rutger is zo'n stoere, die zal het wel even opknappen.'

‘Hij is wel stoer, maar hij is niet dom. Kom, ga slapen. Laat het even rusten. Morgen kijk je er anders tegenaan.’

Ik slaap moeizaam in en word tegen negenen wakker van mam die Rutger binnenlaat.

‘Ze slaapt nog,’ hoor ik mam zeggen.

‘Dan kom ik zo terug.’

‘Ik heb de koffie klaar. Wil je een kopje?’

‘Laat ik dat maar doen,’ antwoordt hij. ‘Dan kan ik je meteen bijpraten.’

‘Ik heb het nieuws al gehoord,’ zegt mam. Daarna gaat de keuken deur dicht en hoor ik hen niet meer. Maar ik kan me precies voorstellen hoe ze aan de keukentafel zitten. Rutger aan de korte zijde van de tafel met zijn rug naar het raam, mam ertegenover, de ene lange zijde staat tegen de muur en bij de andere staat mijn stoel. Daar staat ook de suikerpot, want mam en Rutger drinken niks in hun koffie.

Mam en Rutger kunnen goed met elkaar overweg. Altijd al. Maar ik kan ook met de ouders van Rutger overweg. Ik ken hen al zolang ik me kan herinneren. Toen mijn vader ervandoor ging, en mam moest gaan werken, belandde ik overdag in het gastoudergezin van Rutgers moeder. Ik was nog heel jong, mijn tweede verjaardag vierde ik bij hen. Niet dat dat een succes was. Er waren ballonnen, cupcakes met kaarsjes, maar ik schijn toch de hele ochtend gehuild te hebben. Alle kinderen probeerden me te troosten. Rutger was de enige die erin slaagde, door me zijn loopfietsje aan te bieden. Dat verhaal wordt zowel door mam als door Rutgers moeder op zijn tijd van stal gehaald. Dan stralen ze als een zomerzon. Wat is het toch een lieve jongen! Als ik écht eerlijk ben, moet ik toegeven dat Rutger inderdaad voor mij altijd lief is. Ik kan me een leven zonder hem niet voorstellen.

Ik gooi het dekbed van me af en ga rechtop zitten. Beneden hoor ik hem vrolijk lachen. Ik heb totaal geen zin in deze nieuwe dag: het woord *Afghanistan* dwarrelt in donkere letters door mijn hoofd. Eindelijk weet ik me te vermennen en ik plant onwillig mijn voeten naast het bed. Een snel wasje, een broek en een warme trui.

‘Ga zitten, er is nog koffie,’ zegt mam als ik de keuken binnenkom. ‘Eet wat.’ Ze schuift een beschuit met jam en een boterham met ham naar me toe.

‘Hoe heb je geslapen?’ vraagt Rutger op een toon alsof er niets aan de hand is.

‘Wat denk je?’

Mam fronst haar wenkbrauwen bij mijn bitse toon.

De beschuit kraakt en valt in stukken uiteen als ik er een hap van neem.

‘Ik ook niet,’ zegt hij.

‘Ik neem mijn kopje mee naar de kamer,’ zegt mam, ‘ik heb mijn boek nog niet uit.’

‘Blijf maar zitten, wij zijn zo weg,’ zeg ik.

Het is winters koud buiten. Aan de overkant van de straat loopt een vrouw, weggedoken in een sjaal, haar adem zichtbaar in de vrieslucht. Rillend steek ik mijn handen diep in de zakken van mijn jas. Rutger lijkt geen last van de kou te hebben, zijn jack hangt open, geen sjaal en geen handschoenen.

‘We nemen de auto en gaan de stad uit, goed?’ vraagt hij.

‘Maakt mij niet uit.’

‘Wat zijn we weer enthousiast.’

‘Maar het maakt me gewoon niet uit.’

Zwijgend rijden we de stad uit, en wanneer we in de buurt van het water komen, zet hij de auto weg en stappen we uit. Na een minuut of vijf zegt hij: ‘Denk je dat ik stond te juichen toen jij per se in Antwerpen wilde gaan studeren?’

Van mijn stuk gebracht kijk ik hem aan.

Hij zucht. ‘Sorry, dat is geen goed begin, geen leuke opmerking.’

Zijn opmerking zet me aan het denken. Ik studeer inderdaad al ruim drie jaar verpleegkunde in Antwerpen. Door de week zit ik daar ‘op kot’ en ik ben dus alleen in de weekends in Breda.

‘Antwerpen was de beste keuze voor mij,’ zeg ik na een poosje. ‘De opleiding daar sprak mij het meeste aan van alle voorlichtingsdagen waar ik naartoe ben geweest.’

‘Ja, ik weet dat Antwerpen voor jou het beste was. Maar daarom was het voor mij nog niet het beste.’

‘Daar heb je nog nooit iets over gezegd.’

‘Had dat zin?’

‘Over een halfjaar ben ik klaar.’

‘Het leger is voor mij het beste,’ zegt hij, alsof hij mijn laatste woorden niet gehoord heeft.

‘Wat dat betreft, staan we gelijk, want wat Antwerpen voor mij is, is Oirschot voor jou,’ zeg ik. ‘Dat je wekenlang weg moet voor oefeningen is ook niet altijd leuk. En daar heb ik ook nooit over geklaagd. Maar dit... dit is anders.’

‘Dat een uitzending erin zat, wist je toch toen ik tekende?’

‘Natuurlijk. Maar het is nu toch anders. Het is nu echt.’

‘Voor mij ook,’ zegt hij zacht.

Ineens snap ik dat hij ook aan het idee moet wennen. Wat ben ik een egoïst. Rutger is degene die gevaar gaat lopen, niet ik.

Maar dan zegt hij: ‘Eigenlijk ben ik blij dat het eindelijk zover is.’ Verbijsterd blijf ik staan.

‘Ja, het is waar, hoe gek het ook klinkt. We hebben ernaar toegeleefd, we hebben ervoor getraind, we zijn intussen tot en met voorbereid: nu wil ik het gaan doen ook!’ Hij klinkt enthousiast en gebaart met zijn handen. Zoals hij dat vroeger ook deed voor een judotoernooi.

Het dringt nu ten volle tot me door dat het geen zin heeft me ertegen te verzetten. ‘Als iets je niet bevalt, probeer het te veranderen, lukt dat niet, accepteer het en maak er het beste van,’ dat is de wijze les die mam me al mijn hele leven probeert te leren. Dat Rutger naar Afghanistan wordt uitgezonden, staat vast. Dus dat moet ik maar zien te accepteren. Maar ik zal er nooit zo enthousiast over kunnen worden als hij. Dat is echt te veel gevraagd. Er loopt een koude rilling over mijn rug als ik bedenk dat er al een aantal dodelijke slachtoffers is gevallen. In de tijd dat Rutger er is, zullen er beslist ook gevaarlijke situaties ontstaan.

‘Koud?’

We lopen langs de rand van een brede beek waar op sommige

plaatsen vlak boven het water al een flintertje ijs hangt.

‘Het vriest,’ antwoord ik ontwijkend.

Rutger trekt zorgzaam mijn sjaal wat omhoog.

‘Dat jij het niet koud hebt,’ zeg ik, ‘je hebt je jas niet eens dicht.’

Een nonchalant schouderophalen is het antwoord.

‘Hoe warm is het daar?’ vervolg ik. ‘Vertel me eens wat meer.’

Ik ben best een beetje trots op mezelf als ik zie dat zijn gezicht opklaart nu ik interesse toon.

‘Er staat nog niets vast, maar waarschijnlijk vertrek ik volgend jaar mei of juni. In het begin van mijn periode is het wel te doen, maar in de echte zomermaanden kan het wel veertig graden worden.’

‘Veertig graden! Ik hou van de zon, maar veertig graden... ik moet er niet aan denken.’

‘Ik eigenlijk ook niet.’ Met een plotselinge beweging ritst hij zijn jack helemaal open, hij blijft staan en doet zijn ogen dicht.

‘Wat doe jij nou?’

‘Ik concentreer me op de kou. Zodat ik het gevoel van kou kan oproepen als ik daarginds omval van de hitte.’

‘Werkt dat?’

‘Weet ik niet, het schoot me net te binnen, maar het lijkt me het proberen waard. Doe je mee? Geef me je hand.’

Met mijn ogen dicht reik ik hem mijn hand en ik concentreer me op wat ik voel. Mijn hand komt warm uit mijn jaszak, die van hem is koud, niet ijskoud, maar wel kouder dan koel. Mijn gezicht voelt kil, vooral de rechterkant, want van die kant komt de wind. De grond onder mijn voeten is hobbelig en omdat de zolen van mijn laarzen aan het verslijten zijn, zijn mijn voeten koud, mijn tenen zelfs ijskoud. Ook de lucht die ik inadem, is koud.

Hij haalt me met een kus uit mijn concentratie en we wisselen onze indrukken uit.

‘Hoe jouw hand de mijne verwarmde, dat heb ik voor altijd op mijn harde schijf gezet,’ zegt hij. ‘Wat staat op jouw harde schijf?’

‘Koud, warm, mei.’

‘Mij, mij wat?’

‘Nee, mei, de maand mei, dat zei je toch?’

Hij knikt en ik vervolg: ‘Het is nu al bijna december, dus dan hebben we nog maar een halfjaar.’

‘En daarna ons hele leven,’ voegt hij plechtig aan mijn woorden toe. ‘Als ik terugkom, ben jij vast al ergens als gediplomeerd orthopedieverpleegkundige aan het werk. Dan zoeken we samen daar in de buurt een leuk huisje voor ons. Hoe klinkt dat?’

‘Prachtig,’ zeg ik. Maar in gedachten herhaal ik het woord als, als ik terugkom... Maar wat als er iets misgaat? Als hij een ongeluk krijgt? Of helemaal niet terugkomt?

Rutger leest de gedachten van mijn gezicht af en slaat zijn arm om me heen. ‘Het komt allemaal goed, heb er maar vertrouwen in.’

Als antwoord leg ik mijn arm om zijn middel en zo lopen we verder tot we bij een cafeetje komen. ‘We gaan hier even iets drinken.’

Warmte, muziek en geroezemoes komt ons tegemoet als we de deur opendoen. Het is er gezellig druk. Hij bestelt een cappuccino, ik een warme chocolademelk.

Wanneer ik terugkom van een toiletbezoekje, zit Rutger geanimeerd met een blonde man te praten. Ze kijken allebei op als ik eraan kom.

‘Rita, mijn vriendin,’ zegt Rutger met trots in zijn stem.

‘Ik ben Tim,’ zegt de man terwijl hij me een hand geeft.

Rutger schuift er intussen een stoel voor mij bij. ‘Wat toevallig dat jij ook hier bent,’ zegt hij tegen Tim. ‘Kom je hier vaak? Ik haast nooit.’

‘Dit is het beginpunt van mijn favoriete hardlooproute,’ antwoordt Tim. Daarna weidt hij uit over afstanden, kilometertijden en uithoudingsvermogen. ‘Sorry, Rita,’ zegt hij op een gegeven ogenblik, ‘ik vergeet soms dat niet iedereen een fanatieke hardloper is.’

‘Ik hou ook van sporten, dus ga vooral verder.’

‘Mooi. Kijk!’ Hij stroopt de mouw van zijn trui omhoog en laat zijn sporthorloge zien. ‘Nieuw. Tof dingetje. Kan ik ook mijn hartslag mee in de gaten houden.’

Blazend in mijn hete chocolademelk kijk ik naar Tim en Rutger. Ze zien er heel anders uit, maar lijken toch op elkaar. Waar zit ’m dat in? Ah, tuurlijk, Tim is ook militair.

Om het zeker te weten vraag ik het hem.

‘Ja, we zijn collega’s,’ zegt hij op een speciale toon.

‘Ja, ze weet het,’ zegt Rutger.

Tim staat op en slaat Rutger kameraadschappelijk op de rug. ‘Dan laat ik jullie alleen.’

Bij mij vallen er twee kwartjes vlak na elkaar: Tim gaat ook naar Afghanistan. Rutger heeft met Tim over mij gepraat.

Met een verontschuldigende grijns op zijn gezicht kijkt Rutger mij aan. ‘Tja, dat krijg je als er onder mannen over vriendinnen gepraat wordt.’

‘Ik hou er niet van dat er over mij gesproken wordt als ik er niet bij ben.’

‘Schatje, ik heb alleen maar over je opgeschept!’ zegt hij breeduit lachend.

‘Smiecht!’ Ik kan niet anders dan met hem meelachen.

‘Je lacht! Zo ken ik je weer.’

‘Ik ben een open boek,’ zeg ik. ‘Dat ben ik altijd al geweest. En dat is best lastig.’

‘Voor mij niet. Ik weet graag waar ik aan toe ben.’

‘Ik geloof niet dat er, op mijn moeder na, iemand is die me beter kent. Maar ik heb het niet over jou. Het is lastig in mijn werk. Mijn stagebegeleider zegt dat het niet de bedoeling is dat patiënten de uitslag van een onderzoek van mijn gezicht af kunnen lezen.’

‘Maar het is vast ook niet de bedoeling dat ze door een robot verpleegd worden.’

Er verschijnt een ober bij ons tafeltje. ‘Nog een koffie voor meneer en een chocolademelk voor mevrouw?’ vraagt hij. ‘Of iets anders? Van die meneer daar.’ Hij wijst naar Tim die met een groepje mannen bij het dartbord staat.

‘Dat is erg vriendelijk van die meneer,’ zegt Rutger. ‘Ik neem een biertje.’

‘Voor mij nog een chocolademelk.’

Wanneer de ober weg is, vraag ik aan Rutger of het klopt dat Tim ook naar Afghanistan gaat. ‘Hij lijkt me een aardige knul.’

Rutger knikt. ‘Voor zover ik weet, is hij dat ook, maar ik ken hem

niet heel goed. Ik heb ook niet zoveel contact met hem, hij is bij de geneeskundige dienst. Voor jou natuurlijk wel interessant.'

De ober zet een glas bier voor Rutger neer. 'Een biertje voor me-
neer, de chocolademelk komt zo.'

Rutger neemt meteen een grote slok. 'Ober!' roept hij tegen diens verdwijnende rug. 'Geef de heren bij het dartbord er eentje van mij.'

Nog voordat mijn chocolademelk er is, heeft Rutger zijn glas leeg en kondigt hij aan dat hij naar het toilet moet. Ik haal mijn telefoon tevoorschijn om te kijken of er nog leuke mails of sms'jes zijn. Er is een mailtje van mijn vriendin Iris. Dat bewaar ik voor straks in de trein, de reis tussen Breda en Antwerpen duurt normaal gesproken een halfuur en dat is te lang om niets te doen, maar te kort om echt in een studieboek te duiken.

Uit het groepje mannen bij het dartbord klinkt gelach op, iemand heeft blijkbaar iets grappigs verteld. Rutger staat er nu ook bij. Iemand heeft hem een glas bier in de hand gedrukt. Zo snel en gemakkelijk kunnen mannavriensdenschappen dus ontstaan.

Voordat Rutger drinkt, kijkt hij even naar mij. Toe maar, gebaar ik. Toch komt hij naar me toe. 'Sorry, ik kan dit niet weigeren, er zijn mannen van mijn lichtung bij. Ben zo terug.'

'Doe nou maar. Ik heb net een mail van Iris gekregen.'

'Wil je nog wat drinken?'

'Ik hoef geen chocolademelk meer, een warme wijn, kan dat?'

'Dat ga ik regelen. Ik hou van je,' zegt hij bij mijn oor voor hij teruggaat.

Wachtend tot de mail op het scherm verschijnt, denk ik aan Iris. Onze vriendschap begon van de ene minuut op de andere. Het was op de allereerste dag van mijn derde jaar op het vwo. Omdat de klassenmentor vond dat Rutger en ik wel erg veel bij elkaar hingen, werd ik dat jaar in een parallelklas geplaatst. Ik was vroeg naar school gegaan en bemachtigde een mooie plaats bij het raam. Terwijl ik wat kletste met mijn nieuwe klasgenoten, zag ik Iris voor het eerst. Ze stond te dralen in de deuropening. Een spichtig meisje met heldere ogen achter een bril met dikke glazen; maar ze droeg een T-shirt van mijn favoriete popgroep! Ik had zo'n zelfde shirtje een

paar weken geleden bij een festival gekocht.

Ik sprong op en liep naar haar toe. 'Kom mee, ik heb ook zo'n shirtje. Toffe groep. Naast me is nog een plaats.'

Ze keek me stralend aan, haar ogen waren helderblauw en haar glimlach maakte ineens een persoonlijkheid van haar. Ze ging aan het tafeltje naast me zitten. We trokken daarna het hele jaar samen of met z'n drieën op. Rutger kon het ook goed met haar vinden. He-las bleef ze zitten en is ze naar de havo gegaan. Nu zit ze op de pabo en op woensdagmiddag wil ze nog weleens onverwacht in Antwerpen opduiken.

Hey, begint het bericht van Iris, hoe gaat-ie? Ik heb je hulp nodig, ik zoek een Sinterklaas voor het feest a.s. vrijdag op mijn stageschool. Mijn pa zou het doen, maar hij krijgt dan net implantaten en is bang dat hij dan zijn reservegebit nog niet heeft. Of slist of zo. Iets voor Rutger? Vraag het hem alsjeblieft? Als alles goed gaat, sta ik woensdag rond vijven bij je op de stoep. Ik verwacht geen driegangendiner, maar een soepje? Ik breng lekkere broodjes mee, doe, Iris.

Ik verheug me erop, maar vijf is te vroeg, ik werk tot zes, schrijf ik terug.

Ze antwoordt meteen met een opgestoken duim. Lachend neem ik een slok warme wijn. Iris wil Rutger als Sinterklaas? Alleen al bij het idee moet ik lachen. Natuurlijk zal ik het hem vragen, maar ik zal ook maar alvast nagaan wie er van mijn mannelijke vrienden in aanmerking zou kunnen komen. Het zijn er maar een paar, want ik heb niet zoveel mannelijke vrienden.

Wanneer we teruglopen naar de auto, vraag ik Rutger of hij Sinterklaas wil zijn op de stageschool van Iris. Tot mijn verrassing zegt hij dat hij erover zal denken.

'Je bent helemaal geen type voor Sinterklaas. Veel te jong,' lach ik.

'Nou, met schmink, een lange baard en een mijter kun je van iedereen een Sinterklaas maken. Ja, ik zal het doen,' zegt hij. 'Voor Iris, want zij moet een beetje op jou passen als ik weg ben.'

En daarmee verdwijnt onze gewone vanzelfsprekende gesprekstoon en hangt het thema Afghanistan weer zwaar tussen ons in.

Ook als hij mij later op de avond naar de trein brengt, is het dui-

delijk aanwezig. ‘Denk er maar niet te veel aan,’ zegt hij.

‘Jij ook niet.’

‘Ik juist wel. Dat hoort bij de voorbereiding.’ Hij trekt me naar zich toe en we zoenen tot de trein eraan komt.

Wanneer ik in Antwerpen ben, eisen werk en studie veel van mijn tijd en aandacht. Wat er aan de andere kant van de grens gebeurt, komt meestal pas in het weekend aan de beurt. De bezoeken van Iris, Rutger of mijn moeder uitgezonderd.

Op woensdagavond ben ik nog niet klaar met het bijwerken van de dossiers als het berichtje komt dat Iris al in Antwerpen is. Het is kwart voor zes. Tussen de bedrijven door laat ik haar weten dat ik nog even tijd nodig heb, ik moet nog wat foto’s opbergen.

Geen probleem, antwoordt ze, de winkels zijn nog open.

Het laatste jaar van de opleiding tot verpleegkundige bestaat voor het overgrote deel uit stage lopen, en ik zit sinds kort op de afdeling dermatologie. Niet mijn eerste keus. De dermatoloog bij wie ik werk, eist veel van zijn medewerkers, en ik vind het lastig om al die rode vlekken en bultjes die een mens kan hebben, van elkaar te onderscheiden.

Vandaag was er een jongetje met een rode kring op zijn rug. Een erythema migrans, het gevolg van een tekenbeet, ik herkende het meteen. Zo een heeft Rutger ook gehad.

‘Dat is een erythema migrans,’ zei de dermatoloog die het spreekuur deed tegen de moeder van het jongetje.

‘Een wat?’ vroeg ze.

De dermatoloog, een lange man die een voorliefde heeft voor dure auto’s, keek mij vragend aan.

‘Dat is een rode kring die wijst op de ziekte van Lyme,’ antwoordde ik.

‘Dat is correct.’ Daarna nam hij het gesprek over. ‘Sinds wanneer heeft hij die vlek? Je zou denken dat teken alleen in de zomer voorkomen, maar dat is dus een misvatting. Hier hebben we het bewijs.’

Ik moest een foto van de vlek maken. Naderhand vroeg hij me

wat ik nog meer wist. ‘Behandeling? Ziekteverloop? Bijzonderheden?’

Gelukkig kon ik wat feiten oplepelen. ‘De ziekte van Lyme wordt veroorzaakt door de Borrelia bacterie die via een besmette teek in het bloed komt. Behandeling met antibiotica, het ziekteverloop kan grillig zijn, huid, hart en...’

‘Gewrichten. U vergat de gewrichten, maar voor nu volstaat uw antwoord. Foto met datum en naam in dossier opbergen.’

Blij met de goede indruk die ik gemaakt heb, bekijk ik de foto nog eens goed voordat ik die in het dossier stop. De volgende foto laat een oppervlakkig melanoom zien. Terwijl ik die aan het bestuderen ben, piept mijn telefoon. O ja, Iris. Snel berg ik de andere foto’s op en stuur haar een sms dat ik ook naar het centrum kom.

Zwaaiend met een tasje van een modeketen komt ze me op de Meir tegemoet. Het magere meisje van de middelbare school is een slanke, knappe vrouw geworden, haar bril heeft ze ingewisseld voor lenzen en haar haren zijn lang genoeg om er allerlei ingewikkelde vlechten in te maken. Vandaag hangt het los, op haar hoofd een blauwe baret, en ze heeft handschoenen en een sjaal in dezelfde kleur.

‘Kijk eens wat ik gekocht heb!’ roept ze vrolijk. Ze straalt een en al enthousiasme en levenslust uit. Ik ben blij haar te zien en dat zeg ik haar ook.

Onderzoekend kijkt ze me aan. ‘Is er iets?’

En dan gooi ik er, midden op de Meir, mijn verhaal en mijn angst om Rutger uit.

Ze slaat haar arm om me heen en zegt, als ik helemaal uitgepraat ben, dat het toch allemaal zo erg niet is.

Haar reactie maakt me boos. ‘Hoe kun je dat nou zeggen als hij maandenlang naar zo’n vreemd en gevaarlijk land moet? En misschien nooit meer terugkomt?’

‘Sorry, Rita, maar je overdrijft behoorlijk. Ik begrijp dat je er niet blij mee bent en dat hoeft ook niet, maar je bent niet reëel. Kijk eens naar de militairen die er al geweest zijn. Die zijn toch allemaal gewoon weer thuis?’

‘Niet allemaal,’ protesteer ik.

‘Oké, op een enkeling na dan. Statistisch gezien is de kans dat hem iets overkomt, echt heel klein.’

‘Maar de kans bestaat.’

‘Ja, dat is zo, maar daar moet je niet van uitgaan. Je moet positief denken. Aan leuke dingen denken, iets ondernemen en dan is die tijd zo voorbij.’

Ik wil weer protesteren, maar doe het niet. Iris bedoelt het goed. De etalageruit van een schoenenwinkel weerspiegelt onze gestalten. We zijn allebei even groot, maar Iris lijkt veel groter omdat ze mooi rechtop staat en ik er met hangende schouders naast sta. Ik recht mijn rug. Genoeg zelfmedelijden gehad, denk ik terwijl we in de richting van de bushalte lopen.

Ineens blijft ze staan. ‘Wanneer gaat hij?’

‘Dat duurt nog een poos. Mei volgend jaar.’

‘O, hè, gelukkig, dat duurt nog even. Super dat hij Sinterklaas wil zijn, want weet je, ik wil graag op deze school blijven. Het is een fijne school en ik hoop dat mijn organisatietalent hen over de streep trekt.’

Bij het woord *organisatietalent* trek ik plagend mijn wenkbrauwen op. Het gebeurt haar nogal eens dat ze ergens iets laat liggen.

‘Doe niet zo flauw,’ zegt ze.

‘Er hangt al een poos een sjaal van jou bij mij aan de kapstok.’

‘Al vergeet ik weleens iets, ik kan best dingen regelen en oplossingen bedenken!’

‘Dat is zo.’

‘Ik ben best wel zenuwachtig. Het is al overmorgen. Ik speel voor Piet.’

‘Vertrouw maar op Rutger, hij zal echt geen roet in het eten gooien.’

‘Jij boft maar. Waar blijft de bus? Ik krijg honger. Wat eten we?’

‘We eten erwtensoep, goed? Mam heeft me een dubbele portie meegegeven.’

Ik moet lachen als ik haar hartgrondige ‘Lekker!’ hoor.

‘Ik hou van stevige winterkost en jouw moeder kan lekker koken,’ gaat ze verder. ‘Veel beter dan de mijne.’

Als ze écht in de bloei van haar leven wil komen, moet ze op eigen benen gaan staan

Studente Rita heeft een relatie met een militair die wordt uitgezonden naar Afghanistan. Niet alleen hem moet ze missen, maar ook haar vader, die ze nooit heeft gekend. Ze probeert te weten te komen wie hij is en hoopt hem te ontmoeten.

Wanneer Rita's vriend beschadigd terugkeert uit Afghanistan, verbreekt hij de relatie. Ook krijgt ze het bericht dat haar vader is overleden, voor ze hem ooit heeft kunnen zien. Haar leven staat op zijn kop. Ze beseft dat het hoog tijd is om zich echt te richten op haar eigen leven, in plaats van op anderen. Maar op eigen benen staan is niet zo makkelijk.

*Een verre vriend is een prachtige coming-of-ageroman over een jonge vrouw die met vallen en opstaan haar weg vindt in het leven. Marleen Schmitz schreef eerder onder meer *Late lente*, *Zwarte ogen*, *groene ogen* en *Zand en zilver*.*

Z&K

ISBN 978 94 0191 511 3 NUR 344

9 789401 915113

www.romanserie.nl